

Politika nabavke **Kakao**

Lidl Srbija • verzija 22.06.2022

Sadržaj

Naša odgovornost za kakao kao sirovinu Error! Bookmark not defined.

Pozadina kakaoa kao sirovine Error! Bookmark not defined.

Naša predanost održivijoj nabavci kakaoa **6**

Utvrđivanje prioriteta za kakao kao kritičnu sirovinu i razumevanje posledica 8

Promovisanje pravedne trgovine kakaom uz Fairtrade 10

Pružanje proizvoda s udelom kakaoa koji ispunjavaju minimalne zahteve u kvalitetu organskih proizvoda 11

Sertifikat Rainforest Alliance – za zaštitu životne sredine i ljudskih prava u tropskim zemljama 12

Way To Go čokolade: obezbeđivanje dodatnog prihoda proizvođačima kakaoa u Gani 13

Poljoprivredna škola za održiviju proizvodnju kakaoa u Obali Slonovače pod projektom „PROCACAO” 16

Forum o održivom kakaou: poboljšanje uslova rada u oblasti uzgoja 17

Rečnik Error! Bookmark not defined.

Izvori i veze **21**

Naša
**odgovornost za
kakao kao
sirovinu**

Naša odgovornost za kakao kao sirovinu

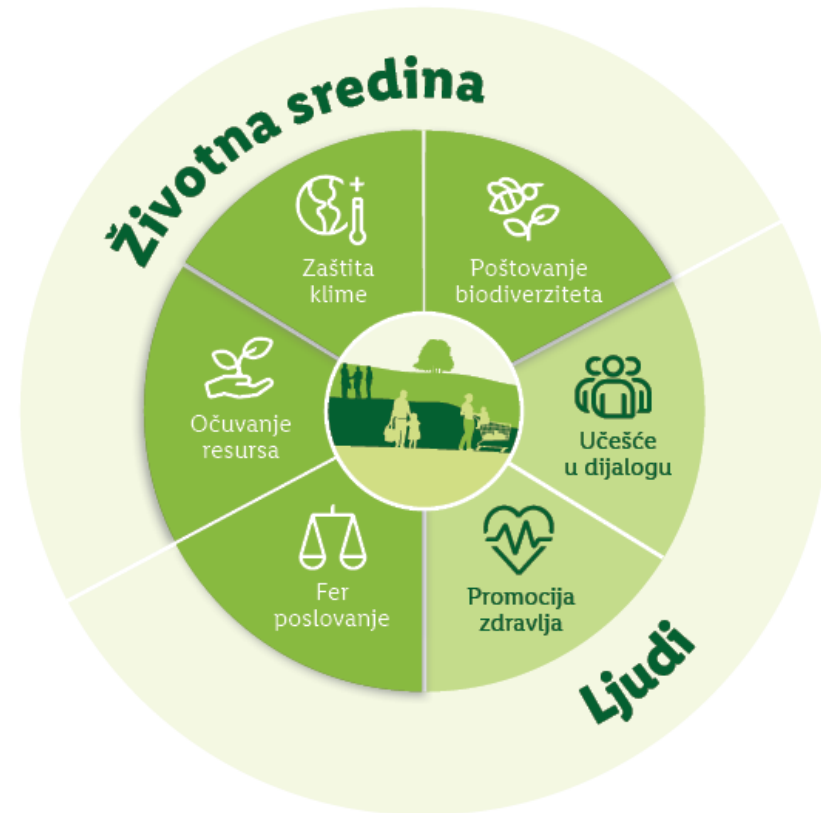
Naše shvatanje društveno odgovornog poslovanja (CSR)

Za Lidl je održivo poslovanje jedan od centralnih strateških ciljeva za uspešnu budućnost. Mi preuzimamo odgovornost za sve slučajeve, u kojima poslovanje kompanije Lidl utiče na ljude i životnu sredinu. Odgovorno poslovanje je naš način da svakodnevno ostvarimo obećani kvalitet i da takoosiguramo budućnost naše kompanije.

Vodeći se ovim ciljem razvili smo strategiju društveno odgovornog poslovanja. Na taj način smo jasno definisali naše nastojanje za odgovornim poslovanjem. Naše sveobuhvatno razumevanje održivog poslovanja obuhvata šest strateških fokus tema: „Očuvanje resursa”, „Zaštita klime”, „Poštovanje biodiverziteta”, „Fer poslovanje”, „Promocija zdravlja” i „Učešće u dijalogu”. One opisuju na koji način mi u Lidlu shvatamo i implementiramo svoju odgovornost prema životnoj sredini, prema ljudima, kao i prema svojim potrošačima.

Naša odgovornost za kakao kao sirovinu

Lidl u svom asortimanu ima veliki broj proizvoda privatne robne marke koji sadrže različite udele kakaoa, kao što su npr. čokolade ili kakao puter u kozmetičkim proizvodima. Lanac snabdevanja kakaom kao sirovinom je pun rizika. Ciljanim delovanjem u lancu nabavke kakaoa, Lidl može imati pozitivan uticaj u sledećim oblastima delovanja: „Očuvanje resursa”, „Zaštita klime”, „Poštovanje biodiverziteteta” i „Fer poslovanje”.

Pozadina kakaoa kao sirovine

Pozadina kakaoa kao sirovine

Svake godine se u svetu ubere oko pet miliona tona zrna kakaoa, od čega se otprilike 40 odsto preradi u Evropi. Zemlje s najvećom potrošnjom kakaoa nalaze se u Evropi, Severnoj Americi i severnoj i istočnoj Aziji. Međutim, kakao uzgajaju gotovo isključivo mali zemljoposednici u takozvanoj oblasti uzgoja kakaoa, tj. u tropskim zonama sveta.¹ Obala Slonovače je zemlja s najvećim uzgojem kakaoa, a iza nje sledi Gana.²

Uzgoj kakaoa je jedan od vodećih pokretača za krčenje šuma, čime se ugrožavaju lokalni ekosistemi i ubrzavaju globalne klimatske promene. Više informacija na tu temu saznate na [> Politika nabavke - lanci snabdevanja bez krčenja šuma](#) Pored toga, u slučaju uzgoja kakaoa većinom se radi o uzgoju monokulture. Način uzgoja kao i sve veća primena đubriva i pesticida ugrožavaju biodiverzitet.³

Pored krčenja šuma, klimatskih promena i gubitka biodiverziteta među rizike koji su vezani za lanac nabavke kakaoa spadaju i kršenje ljudskih prava za vreme uzgoja, berbe i prerade. Budući da su zrna kakaoa prvenstveno izvozna roba, proizvođači kakaoa su izloženi velikim fluktuacijama cena na svetskom tržištu. Iz tog razloga ne dobijaju adekvatnu naknadu za obavljeni posao. Prihodi zaposlenih u uzgoju

kakaoa se uglavnom nalaze ispod međunarodno definisane granice siromaštva.⁴

2 miliona
maloletnih lica se bavi uzgojem kakaoa u Gani i Obali Slonovače

Prilikom berbe i prerade često nedostaje oprema za zaštitu od pesticida ili zaštitna oprema pri korišćenju opasnog alata poput mačeta. Prema istraživanju Foruma o održivom kakaou, dečji rad je nažalost široko rasprostranjen usled strukturalnih uzroka, kao što su siromaštvo u porodici, nedostatak brige o deci i loš školski sistem. Na osnovu analiza nevladinih organizacija, samo u Gani i Obali Slonovače otprilike dva miliona dece i mladih radi u uzgoju kakaoa.⁵ Pored toga, žene koje se bave uzgojem kakaoa se suočavaju s ekonomskim nejednakostima, posebno kada su u pitanju pristup zadrugama, obrazovanju i zemljištu.⁶ Postoje izveštaji o prinudnom radu i kršenju radnih prava malih zemljoposjednika kako u uzgoju, tako i prilikom berbe.⁷

¹ Fairtrade International: Fairtrade Products – Cocoa, bez godine

² Savezni zavod za statistiku SR Nemačke: Obim berbe vodećih zemalja za uzgoj zrna kakaoa do 2019/20, 2020.

³ Voice Network: Cocoa Barometer, 2020.

⁴ Voice Network: Cocoa Barometer, 2020.

⁵ Nemačka inicijativa za održivi kakao: Challenges in the Cocoa Sector, bez godine

⁶ Fairtrade Deutschland e.V.: Fokus na rodnu ravnopravnost, bez godine

⁷ Stejt department SAD-a: Izveštaj o trgovini ljudima za 2020. godinu, 2020.

Naša predanost održivoj nabavci kakaoa

Naša predanost održivoj nabavci kakaoa

Vođen strategijom za sirovine, Lidl je na više nivoa predan održivom uzgoju kakaoa. U ovom pogledu težimo da ostvarimo dva cilja: da poboljšamo uslove rada i života u zemljama u razvoju i da radimo na ekološki prihvatljivijoj proizvodnji. Da bismo postigli naše ciljeve, zajedno s eksternim zainteresovanim stranama smo izradili jedinstvenu strategiju koja je zasnovana na četiri stuba.

Do kraja 2022. kakao koji ulazi u sastav naših proizvoda će biti 100% sertifikovan, tj. nosiće na sebi Fairtrade oznaku, Fairtrade oznaku za sirovine, Bio ili Rainforest Alliance oznaku. Sve naše čokolade će do kraja 2022. nositi oznaku Fairtrade ili Fairtrade oznaku za sirovine.

Više informacija o Lidlovoj strategiji za sirovine naći ćete u našoj [Politika nabavke - Sirovine](#)

Do kraja 2022. kakao kao sirovinu ćemo nabavljati na održiviji način.

Istražujemo rizike u našim lancima snabdevanja, kupujemo sertifikovani kakao i radimo na alternativama i promenama kako bismo poboljšali situaciju po pitanju uzgoja kakaoa.

1. Razumevanje posledica:

identifikujemo rizike u lancima snabdevanja i posluujemo transparentno.

2. Uspostavljanje standarda:

sertifikujemo naše kritične sirovine kao što je kakao.

3. Podsticanje alternativa:

podstičemo održivije alternative u našem asortimanu proizvoda i smanjujemo kupovinu kritičnih sirovina.

4. Pokretanje promena:

uključujemo se u inicijative i projekte.

Utvrđivanje prioriteta za kakao kao kritičnu sirovinu i razumevanje posledica

Radi ciljanog i efikasnog delovanja, sproveli smo analizu rizika i u saradnji s našim zainteresovanim stranama identifikovali sirovine koje su za nas kritične.

Više informacija možete pronaći na [> Korporativna odgovornost u procesu nabavke](#) i [> Politika nabavke - Sirovine](#)

Kratak pregled naših kritičnih sirovina

U skladu s **prvim stubom** naše strategije za sirovine, definišemo ekološke i društvene rizike u našim lancima snabdevanja.

Rizici u lancu snabdevanja, posebno u zemljama u razvoju

Lidlovi lanci snabdevanja uključuju različite dobavljače koji vode proizvodnju u velikom broju zemalja. Prema analizama, kakao spada u rizične sirovine za Lidl i izložen je rizicima u celom lancu snabdevanja, posebno na početku lanca snabdevanja, odnosno u zemljama u kojima se proizvodi. Naša analiza rizika definiše polaznu tačku za

razvoj daljih mera i daje nam orijentaciju kako da naše proizvode koji sadrže kakao učinimo održivijim.

Identifikovali smo sledeće rizike u lancu snabdevanja kakaom:

Društveni rizici

Dečki rad	Obala Slonovače, Gana, Nigerija
Prinudni rad	Obala Slonovače, Gana, Indonezija
Prava zaposlenih	Brazil, Obala Slonovače, Indonezija
Diskriminacija	Obala Slonovače, Gana, Indonezija

Ekološki rizici

Biodiverzitet	Obala Slonovače, Gana, Nigerija
Ranjivost klime:	Dominikanska Republika, Nigerija
Korišćenje zemljišta i krčenje priobalne vegetacije	Brazil, Ekvador, Obala Slonovače, Gana
Rizici za vodena tela	Brazil, Gana, Nigerija

Promovisanje pravedne trgovine kakaom uz Fairtrade

Još od 2006. godine, Lidl kontinuirano u svom asortimanu ima proizvode s udelom kakaoa i sertifikatom Fairtrade pod svojom robnom markom „Fairglobe”. Sertifikat Fairtrade stoji za pravedan uzgoj i pravednu trgovinu proizvodom. Ovaj standard podrazumeva da se svi sastojci u potpunosti kupuju pod uslovima pravedne trgovine. Sertifikovanjem doprinosimo omogućavanju prihoda za život u regionima u kojima se vrši uzgoj i podržavamo proizvođače u održivom povećanju njihove produktivnosti i poboljšanju uslova života.

Povećanjem asortimana koji sadrže kakao sa sertifikatom Fairtrade, a zahvaljujući dugoročnim kupoprodajnim ugovorima, Lidl želi proizvođačima da pruži sigurnost u planiranju..

Time želimo da obezbedimo pouzdane prihode i društvene standarde za proizvođače kakaoa, bez obzira na fluktuacije cena na svetskom tržištu. Pored toga, stvaramo podsticaje za ekološki uzgoj i time doprinosimo smanjenju primene hemijsko-sintetičkih đubriva i pesticida.

Prema **drugom stubu** naše strategije za sirovine, mi sertifikujemo kakao kao našu kritičnu sirovinu.

Sertifikat sirovine Fairtrade na našoj ambalaži ukazuje da je udeo kakaoa potreban za proizvod u potpunosti kupljen pod Fairtrade uslovima. Program Fairtrade kakaoa (Fairtrade Cocoa Program) nudi proizvođačima kakaoa dodatnu priliku da prodaju veće količine svojih useva pod Fairtrade uslovima, a uz to i da ostvare veće Fairtrade Premium prihode.

Za razliku od klasičnog sertifikata za proizvode Fairtrade, sertifikat za sirovine Fairtrade se oslanja na pravednu nabavku kakaoa, a ne na sertifikaciju sadržanih proizvoda. Stoga u Lidlu radimo s oba standarda i dopunjujemo naš asortiman određenim brojem proizvoda sa sertifikatom Fairtrade za sirovine. Godine 2014. je Lidl bila jedan od prvih trgovačkih lanaca u Nemačkoj koja je počela s primenom sertifikata za sirovine Fairtrade za kakao sadržan u pakovanjima sa žitaricama za doručak robne marke „Crownfield”. Kakao sa sertifikatom za sirovine Fairtrade koristimo kako u sezonskom asortimanu „Favorina”, tako i u čokoladama marke „Fin Carré”.

Ponuda proizvoda s udelom kakaoa koji ispunjavaju minimalne zahteve organske proizvodnje

Sa sertifikatom za organske proizvode koji je uveden širom Evrope, ističemo da naši proizvodi s udelom kakaoa potiču iz organskog uzgoja. Ovakav način proizvodnje uzima u obzir održive aspekte poput onih vezanih za primenu đubriva, suzbijanje štetočina i smenjivanje useva. Sertifikat je zaštićen širom Evrope i time obezbeđuje minimalni standard Evropske unije.

Organski sertifikat Evropske unije se odnosi na sve prethodno upakovane organske prehrambene proizvode koji su proizvedeni u nekoj od država članica EU i koji su usklađeni sa zakonodavstvom EU o organskoj poljoprivredi. Kriterijumi za to su, primera radi, da prehrambeni proizvodi ne sadrže genetski modifikovane organizme (GMO), pojačivače ukusa, veštačke arome i boje. Takođe ne smeju da se koriste sintetički pesticidi ni lako rastvorljiva mineralna đubriva. Želimo da u budućnosti dopunimo i proširimo naš asortiman organskih proizvoda s udelom kakaoa. Dosad su sve Fairglobe čokolade i razne vrste vafla i keksa naše robne marke Sondag, kao i jogurti Milbona s udelom kakaoa na sebi nosili organski sertifikat Evropske unije.

Prema **drugom stubu** naše strategije za sirovine, mi sertifikujemo kakao kao našu kritičnu sirovinu.

Sertifikat Rainforest Alliance – za zaštitu životne sredine i ljudskih prava u tropskim zemljama

Zahvaljujući saradnji s programom sertifikacije Rainforest Alliance, Lidl se posvećuje specifičnim uslovima u tropskim oblastima i održivijim praksama upravljanja u više od 70 tropskih zemalja koje su obuhvaćene ovim sertifikatom. Sertifikat posebno uključuje ekološke kriterijume poput zaštite voda i biodiverziteta.

Drugi cilj ove oznake je da omogući poljoprivrednicima da povećaju svoje prinose i ostvare više cene za kvalitetnije proizvode. Time se doprinosi održivom poboljšanju uslova života poljoprivrednika, njihovih porodica i lokalnih zajednica u regionima u razvoju. Područjima uzgoja se mora upravljati u skladu sa strogim smernicama SAN – Sustainable Agriculture Network (Mreža održive poljoprivrede). Smernice su pre svega osmišljene za zaštitu i očuvanje divljih životinja i biljaka, ali i zemljišta i voda. Od 2022. godine kakao sadržan u svim proizvodima u Lidlu, biće između ostalog, sertifikovan i standardom za održivu poljoprivredu programa Rainforest Alliance, odnosno „Rainforest Alliance Sustainable Agriculture Standard”.

Prema **drugom stubu** naše strategije za sirovine, mi sertifikujemo kakao kao našu kritičnu sirovinu.

Way To Go čokolade: obezbeđivanje dodatnog prihoda proizvođačima kakaoa u Gani

Koncept Way To Go pokazuje kako može da izgleda pravedna raspodela vrednosti u maloprodaji.

Koncept Way To Go ima tri glavna cilja:

1. Plaćanje dodatne premije (premije za poboljšanje prihoda) za ostvarenje većih prihoda, koja premašuje Fairtrade premiju za projekte zajednice i Fairtrade minimalnu cenu, s ciljem smanjenja dugoročnih jazova među prihodima.
2. Osnaživanje proizvođača: Kroz obuke i startup pakete se pruža podrška malim zemljoposjednicima u primeni prakse održivog uzgoja i ostvarivanju drugih izvora prihoda pored njihovog glavnog zanimanja
3. Podsticanje rodne ravnopravnosti: Pravedna trgovina takođe treba da bude pravedna i za žene. Zbog toga smo u saradnji sa sertifikacionim telom Fairtrade, kreirali pristup integrisanja rodne ravnopravnosti i projektnih komponenata posebno prilagođenih ženama unutar koncepta Way To Go.

S konceptom Way To Go se Lidl predstavio kao trgovinski lanac koji je u asortimanu proizvoda robne marke imao čokoladu sa sertifikatom Fairtrade. Uz podršku sertifikacionog tela Fairtrade, svojim potrošačima nudimo pravedne proizvode čiji tokovi mogu da se prate i od kojih proizvođači imaju veliku korist.

Ciljevi projekta za Way To Go čokolade

Podrška proizvođačima kakaoa

Lidl je prvi trgovinski lanac koji radi na smanjivanju jaza među prihodima koji osiguravaju egzistenciju:

Isplata premija u vidu projekata podrške omogućava pružanje obuka o održivom uzgoju kakaoa (veći prihod, održiviji uzgoj) i alternativama u oblasti poljoprivrede. Pored toga, zahvaljujući sertifikatu Fairtrade, zemljoposjednicima nudimo minimalnu cenu za kakao i Fairtrade premiju za projekte zajednice.

U 2022. godini je pored pruženih mera podrške, projekat uključivao i direktnu gotovinsku uplatu proizvođačima koji su članovi zadruge.

Zaštita životne sredine i očuvanje biodiverziteta

Obuke za proizvođače kakaoa omogućavaju:

- Zaštitu životne sredine uz održive načine poljoprivrede.
- Podsticanje biodiverziteta kroz ekološki prihvatljive metode poput razvoja agrošumarstva.

Stvaranje transparentnosti

- Praćenje kakaoa od čokolade do proizvođačke zadruge
- Proverljiva premija za finansiranje obuka i drugih mera po prodatoj čokoladi.

Ponuda održivih opcija kupcima

- Ponuda visokokvalitetnih čokolada kod kojih i minimalne količine nabavke direktno utiču na proizvođače kakaoa.
- Informisanje i senzibilizacija potrošača za održive alternative prilikom konzumiranja kakaoa.

Lidl je 2019. godine pokrenuo projekat Way To Go, koji se realizuje u saradnji sa sertifikacionim telom Fairtrade Nemačka, nevladinom organizacijom Rikolto i najvećim ganskim udruženjem malih proizvođača zvanim Kuapa Kokoo. Kakao za proizvodnju ove čokolade u potpunosti dolazi od udruženja Kuapa Kokoo i slediv je putem sistema praćenja, od gotove čokolade do proizvođačke zadruge. Za poljoprivrednike ovo predstavlja pouzdan izvor prihoda zahvaljujući sigurnim minimalnim cenama i Fairtrade premiji. Lidl isplaćuje još jednu premiju u okviru projekta, koja se trenutno koristi za dva projekta finansiranja. Projekti finansiranja su takođe eksplicitno usmereni na žene i dobro su

U skladu sa **trećim stubom** naše strategije za sirovine pospešujemo više održivih alternativa u našem asortimanu i redukujemo kritične sirovine.

prihvaćeni od strane poljoprivrednica. Oko 40 odsto učesnika do sada su bile žene.

Podsticanje dodatnih izvora prihoda

Jedan projekat promovise obuke za održivi uzgoj kakaoa, dok drugi promovise proizvodnju biljke jama, pirinča, meda ili sapuna za dodatne izvore prihoda. Sprovode se i obuke za metoge orezivanja i prskanja kako bi se plantaže kakaoa učinile produktivnijim. Ovim obukama otvaraju se radna mesta, posebno za mlade u lokalnim zajednicama. Nude se različite obuke i obezbeđuje se oprema za tu svrhu. Pored toga, proizvođači kakaoa dobijaju podršku po pitanju finansiranja. Naši potrošači mogu dobiti više informacija o projektu na pakovanjima i putem veb-sajta.

Poljoprivredna škola za održiviju proizvodnju kakaoa na Obali Slonovače pod projektom „PROCACAO”

Lidl je 2012. godine osnovao poljoprivrednu školu u saradnji sa Društvom za međunarodnu saradnju (Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit, skr. GIZ) i Državnom agencijom za ruralni razvoj (ANADER) Obale Slonovače, koja za cilj ima obuku poljoprivrednika za održivi uzgoj kakaoa. Obrazovni plan obuhvata ekološki prihvatljive metode uzgoja bez pesticida, savremene tehnike za povećanje prinosa i informacije o društvenim pitanjima.

Poljoprivrednici se obučavaju da sami održavaju obuke kako bi kontinuirano prenosili svoje znanje. Dosad je održano već više od 8.000 obuka. Više od 18.000 proizvođača kakaoa imalo je priliku da učestvuje, odnosno da se dodatno obuču na školskim plantažama i, kao rezultat toga, uspelo je značajno da poveća svoje prinose. Velik uspeh je to što se škola samofinansira od 2019. godine, a nastavlja da je vode Državna agencija za ruralni razvoj ANADER i Vlada.

U skladu sa **četvrtim stubom** naše strategije za sirovine pospešujemo promene i zalažemo se u inicijativama i projektima.

Forum za održivi kakao: poboljšanje uslova rada u oblasti uzgoja

Forum za održivi kakao ima za cilj da dugoročno poboljša uslove života proizvođača kakaoa doprinoseći njihovoj bezbednoj egzistenciji. Lidl je od početka bio osnivački član, a 2020 godine je izabran za člana upravnog odbora. Kao član, posvetili smo se poštovanju odgovornosti o ljudskim pravima u našem lancu snabdevanja kakaom.

Forum Nachhaltiger Kakao
German Initiative on Sustainable Cocoa

Tačnije, s projektom Pro-Planteurs dajemo svoj doprinos održivijoj proizvodnji kakaoa. Projekat se sprovodi u saradnji s vladama Nemačke i Obale Slonovače i očekuje se da će do maja 2025. dostići ukupno 30.000 porodičnih gazdinstava koja se bave proizvodnjom kakaoa, kao i njihovih zadruga, a posebno je usmeren na žene kojima se pruža prilika da posade druge vrste useva, za ličnu upotrebu ili za ostvarivanje dodatnih prihoda.

U skladu sa **četvrtim stubom** naše strategije za sirovine pospešujemo promene i zalažemo se u inicijativama i projektima.

Nemačka vlada, industrija konditorskih proizvoda, trgovinski lanci i civilno društvo udružili su svoje snage u Forumu za održivi kakao kako bi zajedno radili na poboljšanju uslova života proizvođača kakaoa i njihovih porodica, ostvarili održiviju proizvodnju i proširili ponudu na tržištu.

U bliskoj saradnji s vladama zemalja u kojima se proizvodi kakao, članovi su se, primera radi, posvetili sledećim ciljevima:

- poboljšanju uslova života proizvođača kakaoa i njihovih porodica uz doprinos bezbednoj egzistenciji za život,
- očuvanju i zaštiti prirodnih resursa i biodiverziteta u zemljama u razvoju,
- povećanju uzgoja i marketinga održivo proizvedenog kakaoa.

Rečník

Rečnik

Organski certifikat Evropske unije

Organski certifikat Evropske unije je uveden 1. jula 2012. godine. Ova oznaka se postavlja na fabrički zapakovane prehrambene proizvode koji su u Evropskoj uniji proizvedeni i koji se prodaju kao organski proizvodi. Preduslov je da se proizvodnja proizvoda podvrgne fazi prerade u Evropskoj ekonomskoj zajednici i da se poštuju zakonske odredbe Evropske unije za organsku poljoprivredu. Nezapakovana organska roba ili organski prehrambeni proizvodi uvezeni iz zemalja koje nisu članice EU mogu se obeležiti organskim logotipom na dobrovoljnoj osnovi. Kriterijumi za to su, primera radi, da prehrambeni proizvodi ne sadrže genetski modifikovane organizme (GMO) i da u proizvodnji nisu korišćeni hemijski-sintetički pesticidi. Proizvodi takođe moraju da ispunjavaju zahteve o primeni đubriva i semena, o zagađenju zemljišta životinjskim izmetom i o dobrobiti životinja.⁸

Plate koje osiguravaju egzistenciju

Platom dovoljnom za životnu egzistenciju se smatra zarada koja pokriva troškove života radnika i njihovih izdržavanih članova porodice i kojom se obezbeđuju adekvatne uštede za hitne slučajeve. Minimalna plata, ako postoji, obično je ispod plate koja osigurava egzistenciju (engl. Living Income Wage).⁹

⁸ Evropska komisija: The organic logo, bez godine

⁹ Fairtrade International: Decent livelihoods, bez godine

¹⁰ Fairtrade International: What is Fairtrade?, bez godine

Fairtrade

Fairtrade se zalaže za bolje radne i životne uslove malih zemljoposjednika kao i zaposlenih u zemljama globalnog juga. Fairtrade objedinjuje stabilne minimalne cene u kombinaciji s Fairtrade premijom za projekte zajednice, regulisane uslove rada i promovisanje ekološki prihvatljivog uzgoja. Godine 1997, organizacije za razvojnu pomoć iz različitih zemalja udružile su se u krovnu organizaciju FLO (danas: Fairtrade International) i povezale svoje individualne standarde u jedan jedinstveni standard. Godine 2002, pokrenuta je njihova zajednička oznaka Fairtrade. To je potkrepljeno opštim standardima (za organizacije malih zemljoposjednika, plantaže ili ugovorni uzgoj), standardima za proizvode kojima se propisuju zahtevi specifični za proizvode, kao i standardom prodavaca (Trader Standard), koji sadrži propise za prodavce i proizvođače (uključujući propise o načinima plaćanja ili mešovitim proizvodima).¹⁰

Forum za održivi kakao

Savezna vlada Nemačke koju predstavljaju Savezno ministarstvo za ekonomsku saradnju i razvoj (BMZ) i Savezno ministarstvo hrane i poljoprivrede (BMEL), Nemačka konditorska industrija, Nemačku trgovinski lanci i civilno društvo udružili su svoje snage u Forumu za održivi kakao. Tako kao takozvana inicijativa više zainteresovanih strana slede cilj poboljšanja uslova života proizvođača kakaoa i njihovih porodica i povećanja uzgoja i marketinga kakaoa koji je sertifikovan u skladu sa standardima održivosti. Članovi foruma su posvećeni bliskoj saradnji s vladama zemalja u kojima se proizvodi kakao.¹¹

Inicijativa s više zainteresovanih strana

Inicijative s više zainteresovanih strana su dobrovoljne koalicije između javnog i civilnog društva i privatnih aktera. Inicijative s više zainteresovanih strana imaju za cilj da zajedničkim naporima reše složene društvene probleme.¹²

¹¹ Nemačka inicijativa za održivi kakao: About Us, German Initiative on Sustainable Cocoa, bez godine

¹² Gablerov poslovni rečnik: Inicijativa s više zainteresovanih strana, bez godine

PROCACAO

Lidl je zajedno s Nemačkim društvom za međunarodnu saradnju (GIZ) i Državnom agencijom za ruralni razvoj (ANADER) u Obali Slonovače 2012. godine pokrenuo projekat PROCACAO. Već je 18.000 proizvođača kakaoa prošlo obuku kroz projekat PROCACAO i to s merljivim uspehom. Time smo uspeali da smanjimo primenu pesticida i zaštitimo zemljište, a već u prvih nekoliko godina smo dokazali da na istoj poljoprivrednoj površini može da se postigne veći prinos. Od 2019. godine škola je toliko uspešna da se samofinansira i da je samostalno vode agencija ANADER i vlada. To znači da će proizvođači kakaoa moći i ubuduće da se školuju zahvaljujući projektu PROCACAO.¹³

Rainforest Alliance

Udruženje Rainforest Alliance je osnovano 1987. kako bi se bavilo poboljšanjem poljoprivrednih i šumarskih praksi u preko 60 zemalja. Udruženje dodeljuje potrošačku oznaku žabe u zelenoj boji, koja se zasniva na standardu „Rainforest Alliance slabosti: standarda za ljudska prava, biodiverzitet i održivu poljoprivredu“. Ovaj standard obuhvata kriterijume vezane za ljudska prava kao što su pristup obrazovanju ili zabrana dečjeg rada, ali i ekološke zahteve poput zaštite vode i biodiverziteta. Udruženje Rainforest Alliance se 2018. spojilo sa sertifikacionim programom UTZ.¹⁴

¹³ Lidl: Odgovorna nabavka kakaoa, bez godine

¹⁴ Rainforest Alliance: Who we are, bez godine

Izvori i veze

Izvori

Evropska komisija

The organic logo, bez godine

https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/farming/organic-farming/organic-logo_en

(Stanje: 02.03.2022.)

Fairtrade International

Decent livelihoods, bez godine

<https://www.fairtrade.net/issue/decent-livelihoods>

(Stanje: 02.03.2022.)

Fairtrade International

Fairtrade Products – Fairtrade-Cocoa, bez godine

<https://www.fairtrade.net/product/cocoa>

(Stanje: 01.03.2022.)

Fairtrade Deutschland e.V.: **Fokus na rodnu ravnopravnost, bez godine**

https://www.fairtrade-deutschland.de/fileadmin/DE/mediathek/pdf/fairtrade_hintergrundpapier_frauenrechte_gender.pdf

(Stanje: 01.03.2022.)

Fairtrade International

What is Fairtrade?, bez godine

<https://www.fairtrade.net/about/what-is-fairtrade> (Stanje: 01.03.2022.)

Gablerov poslovni rečnik

Inicijativa s više zainteresovanih strana, bez godine

<https://wirtschaftslexikon.gabler.de/definition/multi-stakeholder-initiative-53810> (Stanje: 02.03.2022.)

Nemačka inicijativa za održivi kakao: **About Us, German Initiative on**

Sustainable Cocoa, bez godine

<https://www.kakaoforum.de/en/about-us/german-initiative-on-sustainable-cocoa/#:~:text=Jointly%2C%20the%20multi%2Dstakeholder%20initiative,governments%20of%20cocoa%20producing%20countries.> (Stanje: 01.03.2022.)

Nemačka inicijativa za održivi kakao: **Challenges in the Cocoa Sector, bez godine**

<https://www.kakaoforum.de/en/our-work/challenges-in-the-cocoa-sector/>

(Stanje: 01.03.2022.)

Lidl

Odgovorna nabavka kakaoa

<https://unternehmen.lidl.de/verantwortung/procacao> (Stanje: 02.03.2022.)

Rainforest Alliance

Who we are, bez godine

<https://www.rainforest-alliance.org/about/> (Stanje: 02.03.2022.)

Savezni zavod za statistiku SR Nemačke **Obim berbe vodećih zemalja za uzgoj zrna kakaoa do 2019/20.**

<https://de.statista.com/statistik/daten/studie/28398/umfrage/produktionsmenge-von-kakaobohnen-nach-ernte-land/>

(Stanje: 01.03.2022.)

Stejt department SAD-a:

2020 Trafficking in Persons Report, 2020.

<https://www.state.gov/reports/2020-trafficking-in-persons-report/>

(Stanje: 01.03.2022.)

Voice Network

Cocoa Barometer, 2020.

<https://voicenetwork.cc/cocoa-barometer/>

(Stanje: 02.03.2022.)

Poreklo slika

Naslovna strana

PixieMe, stock.adobe.com

Strana 2

Pierre-Yves Babelon, stock.adobe.com

Strana 4

Carlos, stock.adobe.com

Strana 6

kaiskynet, stock.adobe.com

Strana 9

tong2530, stock.adobe.com

Strana 13

Lidl Stiftung & Co. KG

Strana 14

Wil.Amaya, stock.adobe.com

Kontakt

Lidl Srbija
Prva južna radna 3
22330 Nova Pazova

Dalje pozivanje na CSR

<https://kompanija.lidl.rs/nasa-odgovornost>

Napomena za rodnu ravnopravnost

Iz razloga bolje čitljivosti, u ovoj publikaciji se za označavanje ličnosti i ključne reči koje su povezane s ličnošću koriste oblici u muškom rodu. Odgovarajući pojmovi se u načelu ravnopravno odnose na sve rodove. Skraćeni oblik jezika se koristi samo iz redakcijskih razloga i nema nikakvu vrednost.

Autorska prava

Sadržaj ovog dokumenta (uključujući tekstove, grafike, fotografije, logotipe itd.), kao i sam dokument zaštićeni su autorskim pravima. Ovaj dokument i/ili njegov sadržaj se ne smeju prosleđivati, menjati, objavljivati, prevoditi niti umnožavati bez pismene saglasnosti Lidla.

© Lidl Srbija